

CZU: 37.014:371.26+373

DOI: 10.36120/2587-3636.v22i4.185-194

**ASPECTE ANALITICE PRIVIND CADRUL NORMATIV NAȚIONAL
ÎN DOMENIUL EVALUĂRII REZULTATELOR ȘCOLARE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL GENERAL DIN REPUBLICA MOLDOVA**

Victoria STRATAN, cerc. șt. dr.

<https://orcid.org/0000-0002-1258-6008>

Universitatea de Stat din Tiraspol

Rezumat. În articol se examinează cadrul normativ național din Republica Moldova aferent evaluării rezultatelor școlare. Se figurează, ierarhizat, documentele de politici educaționale ce stau la baza procesului evaluativ în învățământul general. Sarcina asumată în acest articol este de a analiza principalele reușite ale sistemului educațional la nivel de documente educaționale și de a determina principalele probleme cu privire la evaluarea școlară.

Cuvinte-cheie: cadru normativ, documente de politici educaționale, evaluarea rezultatelor școlare, competență, educație online, evaluare online.

**ANALYTICAL ASPECTS RELATING TO THE NATIONAL NORMATIVE
IN THE EVALUATION OF SCHOOL RESULTS
IN THE GENERAL STATEMENT OF THE MOLDOVA REPUBLIC**

Abstract. The article reflects a synthetic analysis on the changes in the national regulatory framework in the Republic of Moldova, related to the evaluation of school results. There are, hierarchically, the educational policy documents that underlie the evaluation process in general education. The task assumed in this article is to analyze the main successes of the educational system at the level of educational documents, to determine the main problems correlated to the school evaluation for which certain solutions are needed.

Keywords: normative framework, educational policy documents, evaluation of school results, competence, online education, online evaluation.

Realizarea unui sistem educațional dinamic, flexibil, adaptabil este condiționată de evoluția generală a societății și, îndeosebi, de modernizarea cadrului normativ național în domeniul de referință. O altă premisă constă în elaborarea și reconceptualizarea documentelor de politici educaționale la nivel de practici evaluative naționale. Tratarea aprofundată, temeinică a procesului de evaluare a rezultatelor școlare (ERȘ) în documentele normative, reprezintă o condiție esențială pentru integrarea în sistemul educațional de calitate.

În pofida rezultatelor și practicilor pozitive înregistrate la nivel de cadru normativ, considerăm că elucidarea unor aspecte în acest sens oferă o mai mare coerență domeniului ERȘ. Examinarea cadrului normativ aferent procesului evaluativ poate conduce la recunoașterea și rezolvarea problemelor depistate, încât să faciliteze alinierea sistemului educațional național la bunele practici europene și internaționale.

Astfel, în temeiul studiului teoretic efectuat, atunci când ne referim la domeniul ERȘ din perspectiva cadrului normativ, trebuie să avem în vizor, în primul rând, documentele pe care se fundamentează:

	Codul Educației al Republicii Moldova[2]
	Concepția Evaluării rezultatelor școlare[3]
	Standarde Educaționale[23]
	Curriculum Național[4]
	Plan-cadru[19]
	Metodologia de organizare și desfășurare a testării naționale în învățământul primar[12]
	Metodologia privind organizarea evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar [14,15,16,17,18]
	Reperere metodologice privind asigurarea continuității la nivelul clasei a 4-a și a 5-a din perspectiva implementării ECD [22]
	Metodologia de evaluare criterială prin descriptori la disciplinele Ed. muzicală, Ed. plastică, Ed. tehnologică, Ed. fizică [11]
	Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar (nr. 70/2020) [21]
	Ghidurile de implementare ECD [6,7,8,9, 10]

Figura 1. Cadrul normativ național în domeniul evaluării rezultatelor școlare

Analizând figura 1, cu privire la legitimitatea ERȘ, constatăm că sistemul educațional a suferit modificări consistente în domeniul ERȘ, inclusiv prin aprobarea în anul 2006 a *Concepției evaluării rezultatelor școlare*. Având statut de document conceptual și normativ, dar și de instrument principal al acțiunii de evaluare școlară, în accepțiunea autorilor „*concepția ERȘ inventariază și sistematizează, într-o viziune originală, constituită pe demersurile teoretice și pe realitatea educațională națională și cea mondială, repererele epistemologice ale ERȘ, stabilește și descrie componentele constitutive ale acțiunii de ERȘ – teleologia, conținuturile și tehnologia (metodologia) ERȘ, întemeiază noul sistem național de ERȘ...*” [3, p. 5].

Totuși, de la aprobarea *Concepției ERȘ* [3] au fost revizuite, create și aprobate, între timp, o parte considerabilă a documentelor normative ce reglementează sistemul ERȘ (figura 1), inclusiv *Codul Educației al Republicii Moldova*. (2014) [2]. Prin urmare, multe dintre practicile sale pozitive și-au atins potențialul. Se impune, deci, ca rezultat al adoptării mai multor documente normative, reconceptualizarea *concepției ERȘ*, în maniera în care să ofere șansa de a elimina lipsurile și neconcordanțele create. Prin reconceptualizarea *concepției ERȘ*, sistemul evaluativ va fi conectat la misiunea învățământului național și internațional contemporan, la un proces transparent de

monitorizare a progreselor școlare, ce vor contribui la îmbunătățirea calității sistemului educațional în ansamblu. Or, conform documentului nominalizat, *Concepția evaluării rezultatelor școlare* prezintă cadrul conceptual general pentru elaborarea *actelor legislative și normative ale evaluării școlare*; pentru re-conceptualizarea evaluării pe discipline școlare, pentru elaborarea/ selectarea/ combinarea/ aplicarea instrumentelor și metodologiilor generale și specifice de evaluare, precum și pentru diversele activități de evaluare școlară în învățământul general” [3, p. 2].

Un alt argument în favoarea revizuirii *Concepției evaluării rezultatelor școlare*, rezultat din analiza cadrului normativ, este faptul că însuși conceptul de **competență școlară** a suferit unele modificări de la aprobarea *documentului specificat*. După cum se știe, *Codul educației* (articolul 44., alin. 1) stabilește: „Evaluarea rezultatelor școlare are ca obiectiv evaluarea nivelului de dezvoltare a *competențelor* elevilor în baza *standardelor educaționale de stat*” [2].

Referitor la legitimitatea desfășurării procesului ERȘ, analiza cadrului normativ evidențiază că sistemul ERȘ mai nou este orientat de *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar (nr. 70/2020)* [21]. Elaborat în conformitate cu *Codul educației* [2], *regulamentul* prescrie că evaluarea în învățământul primar și secundar din Republica Moldova se realizează în baza:

- a) *Concepției evaluării rezultatelor școlare*;
- b) *Standardelor de evaluare*;
- c) *Standardelor de eficiență a învățării pentru disciplinele de studiu conform ciclurilor din învățământul general*;
- d) *Referențialului de evaluare la disciplinele școlare, conform ciclurilor de învățământ, aprobate de Ministerul Educației*.

În linii mari, după cum observăm, ca rezultat al reformei întreprinse, sub aspect curricular (*Curriculumului Național, 2010, 2018*) în ultimele două decenii, învățământul general din țara noastră se află sub amprenta învățării centrate pe competențe. Esențialmente, *Cadrul de referință al Curriculumului Național (2017)* [1] stabilește învățarea bazată pe competențe drept principiu cheie și definește competențele-cheie prevăzute în *Codul Educației* (art.11, alineatul 5), în concordanță cu competențele cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții prevăzute în *Cadrul de referință al UE*.

În pofida preocupării pentru dezvoltarea unui *învățământ centrat pe competențe*, nu există la nivel național încă o viziune clară și un consens privind actele legislative și normative, ce reglementează sistemul educațional, din perspectiva formării-evaluării integrale, holistice a competențelor școlare ale elevilor.

O altă problemă esențială a reformei ERȘ a fost și este cea a *standardizării*. Scopul pe care standardizarea evaluării l-a vizat a fost compatibilizarea și comparabilitatea la

nivel de sistem a rezultatelor evaluării, așa încât evaluarea să depindă mai puțin de factorul uman (asigurarea obiectivității), dar și să ofere date pertinente despre situația sistemului educațional național. Consemnăm că *Standardele educaționale*, în conformitate cu art. 39 (1), *Codul Educației* „constituie un ansamblu de documente normative și reprezintă un sistem de criterii și norme referitoare la nivelul de calitate care se dorește a fi atins de diverse componente și aspecte ale sistemului educațional” [2]. Mai mult ca atât, *Codului educației*, art. 44 (1), prevede „evaluarea rezultatelor școlare are ca obiectiv evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor elevilor în baza standardelor educaționale de stat”. Deci, o condiție esențială în asigurarea calității sistemului ERȘ în învățământul general, în consens cu art. 44 (1), este respectarea *Standardelor educaționale* [23].

Valoarea standardizării, afirmă E. Voiculescu, depinde însă de două condiții: în primul rând, de etapa în care *standardele* sunt introduse, în al doilea rând, de relația dintre *standardele de evaluare* și condițiile în care se desfășoară procesul de învățământ [25]. Reamintim, cu privire la prima condiție, că *Standardele educaționale* au fost revizuite în anul 2012, ceea ce implică necesitatea reexaminării *Standardelor educaționale* prin racordarea la dinamica și nevoile sociale actuale, adaptarea lor la *misiunea, idealul și principiile fundamentale ale educației* în consens cu *Codul Educației* (2014) și *Curriculumul național* [1]. Sub primul aspect, se are în vedere și faptul că standardizarea aplicată direct pe rezultatele finale, după ce procesul de învățământ s-a încheiat, constituie o simplă tehnică riguroasă a evaluării și nu un factor de reformă, de schimbare a însuși sistemului educațional. Derivă că *standardele*, ca repere ale proiectării și realizării procesului de învățământ, trebuie introduse de la început și abia apoi folosite drept criterii de evaluare.

A doua condiție ține de cadrul de la care se pornește și în care se realizează procesul de învățământ. Ne referim la faptul că *standardele* pot evidenția unele *stratificări sociale și pedagogice* independente de posibilitățile instituțiilor școlare. În contextul în care standardizarea condițiilor este un proces dificil, o soluție ar fi flexibilitatea mai mare a *standardelor*, diferențiate pe domenii de formare, pe niveluri, pe categorii de școli.

În plus, *Standardele de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general* (ordinul nr. 1124 din 20 iulie 2018) [3] stipulează, drept indicator de performanță în domeniul evaluării rezultatelor școlare: *cadrul didactic evaluează și oferă conexiuni inverse în vederea sporirii performanțelor*. Pentru acest indicator se precizează necesitatea demonstrării de către cadrul didactic a mai multor descriptori, unul din care vizează nemijlocit aspectul enunțat: *Aplicarea standardelor de eficiență a învățării în cadrul realizării evaluărilor, în concordanță cu Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor.*

Așadar, reiterăm ca revizuirea *Standardelor educaționale (2012)*, *Referențialului de evaluare a competențelor specifice formate elevilor (2014)* să devină repere cheie în evaluarea internă și externă, sprijinind alinierea la *Curriculumul Național* actual. Consolidarea *Standardelor educaționale* și aplicarea lor ca punct de referință cheie pentru dezvoltarea evaluărilor naționale și a practicilor didactice ale cadrelor didactice vor constitui fundamentul unor evaluări ce sprijină noua viziune a învățării centrate pe elev. O dispoziție a *Codului Educației (2014)*, ce conturează cadrul de evaluare a rezultatelor școlare, prescrie în acest sens: „*Scopul evaluării este de a orienta și optimiza învățarea*” (art. 16., alin. 1).

Din perspectiva evaluării finale a rezultatelor școlare, potrivit *Codului educației* (art. 39, 5) *standardele educaționale* de stat constituie baza „*pentru evaluarea obiectivă a nivelului de pregătire generală a persoanei, indiferent de tipul, locul și forma de realizare a învățământului*” [2]. În raport cu această prescripție, semnalăm că valorizarea rezultatelor evaluărilor naționale constituie un mijloc de consolidare a *standardelor educaționale*, se cunoaște că „*standardele educaționale reprezintă nivelurile de capacitate instructiv-educativă ale elevilor pe care aceștia trebuie să le atingă la finele treptei de învățământ (primar, gimnazial, liceal*” [24, p. 6]. Rezultă că evaluările naționale, ce vizează competențele de bază (competențe cheie/transversale/transdisciplinare; competențe specifice disciplinelor școlare; unități de competențe) ale *Curriculumului Național*, reprezintă, în această ordine de idei, un mod eficient de comunicare a *standardelor* stabilite și de încadrare corectă a performanțelor individuale ale elevilor în baza acestora.

O altă problemă a reformei ERȘ în învățământul general o putem identifica tocmai la intersecția dintre schimbarea paradigmei evaluării și reforma curriculumului școlar. Atâta timp cât *curriculumul școlar* și *planul-cadru* de învățământ se vor caracteriza prin supraîncărcare cantitativă, prin granițe ferme între discipline, o evaluare finală (testare națională, examen de capacitate, examen de bacalaureat) cu mai multe discipline nu face decât să împovăreze procesul evaluativ pentru toți actanții educaționali.

Cu toate că organizarea documentelor educaționale (curriculum școlar, plan-cadru) pe arii curriculare este de apreciat sub aspectul ce ține de divizarea și separarea disciplinelor, actualul sistem ERȘ suportă încă ameliorări. Considerăm oportună o reformă autentică a sistemului de evaluare, axată pe structurarea documentelor educaționale în așa măsură, încât să ofere posibilități reale abordării procesului ERȘ din perspectivă transdisciplinară, integrală, holistică. Acest aspect ar permite stabilirea relațiilor între concepte, fenomene și procese din domenii diferite, acoperind „rupturile” dintre discipline, asigurând unitatea științei la nivel de ERȘ. Dimensiunea respectivă se referă și la faptul că disciplinele școlare se ierarhizează în importante, principale, necesare (cele care interesează la evaluarea finală) și în marginale, care nu se cer la

evaluarea finală, dar care au un rol esențial în formarea integrală, armonioasă a personalității.

În raport cu evaluările naționale, constatăm, de asemenea, existența unui decalaj între intențiile stipulate în documentele educaționale și implementarea propriu-zisă. Pentru a atinge *scopul de orientare și optimizare a învățării*, cadrele didactice trebuie să înțeleagă clar care sunt *așteptările de învățare naționale* și cum să evalueze progresele elevilor în raport cu ele. În condițiile în care profesorii nu beneficiază de sprijin cu privire la modul în care pot să ofere feedback elevilor și să își adapteze abordările didactice la nevoile școlărilor, *evaluările naționale* nu prea au reușit să încurajeze învățarea diferențiată, având, până în prezent, un impact redus asupra fiabilității practicii de evaluare la clasă. Or, cadrele didactice trebuie să valorifice rezultatele obținute (la testarea națională, examenul de capacitate) pentru a elabora planuri individuale de învățare adresate elevilor, ce ar asigura continuitatea nivelurilor de învățământ. Interpretarea evazivă, sumară a rezultatelor evaluărilor naționale (testarea națională în învățământul primar, examenele de absolvire în învățământului gimnazial și liceal) referitor la *standardele educaționale* oprimă procesul de „reglare” (feed-back) a procesului educațional. Ideea majoră este ca actanții educaționali (profesori, elevi, părinți etc.) să înțeleagă clar măsura în care un elev stăpânește competențele de bază, în acord cu *standardele educaționale naționale*, dar și eventualele decalaje și dificultăți.

Pentru aceasta, este necesar ca *evaluările naționale* să aibă la bază un mecanism de interpretare (repere metodologice) a rezultatelor obținute în concordanță cu *standardele educaționale*, cu informații explicite referitor la modul de interpretare a activității elevilor, asigurându-se, astfel, continuitate între nivelele de învățământ, centrarea pe *principiul integralității*, ceea ce ar contribui la construirea unui proces educațional cu o eficiență prezumată sporită. Este recomandabilă elaborarea unei *metodologii* aferente ERS, în acord cu *standardele educaționale*, care le-ar permite cadrelor didactice să înțeleagă așteptările de învățare la scară națională.

Cât privește *evaluarea continuă*, este semnificativ să menționăm că, potrivit *Codului educației*, art. 44. Evaluarea rezultatelor școlare, punctul (2), „*evaluarea continuă se realizează prin evaluări formative și sumative de către cadrele didactice și, după caz, de către conducerea instituției de învățământ, de către organele locale de specialitate în domeniul învățământului și de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.*” În același timp, punctul (3) prevede: „*Instituția de învățământ este autonomă în alegerea formelor și strategiilor de evaluare continuă a rezultatelor școlare, fără a depăși prevederile curriculare*” [2].

Cu toate că, aparent, oferirea autonomiei în alegerea formelor și strategiilor de evaluare fără a depăși prevederile curriculare reprezintă un aspect pozitiv, nu putem trece cu vederea faptul că, în esență, reprezintă o conjunctură problematică. Or, oferirea

autonomiei instituțiilor de învățământ în ceea ce privește alegerea formelor, strategiilor de evaluare a rezultatelor școlare, în lipsa unei metodologii ERȘ pentru învățământul gimnazial și liceal, a unor cercetări și rezultate științifice autentice, dar și a unei pregătiri profesionale temeinice atât a managerilor școlari, cât și a cadrelor didactice în acest sens, se poate solda cu unele dificultăți în raport cu *asigurarea unui echilibru între diferitele tipuri de evaluări și scopurile acestora*. Crearea unui sistem în care evaluarea susține învățarea, asigurarea echilibrului între diferitele tipuri de evaluări, depinde, în mare parte, de *competențele de evaluare ale cadrelor didactice*.

În legătură cu acestea, sesizăm că situația de criză din primăvara anului 2020, provocată de pandemia Covid-19, a scos în evidență alte probleme ale sistemului educațional la nivel global și național, cu repercusiuni și la nivel de ERȘ. În circumstanțele create, a fost aprobată prin *Ordinul MECC, nr. 351 din 19.03.2020 „Metodologia privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină, pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal”* [13]. Cu referire la procesul evaluativ, metodologia prevede *„Evaluarea rezultatelor școlare se realizează în conformitate cu Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar, aprobat prin ordinul MECC nr. 70 din 30.01.2020”* [13, p.10].

Examinarea *metodologiei* ne permite să constatăm că procesul ERȘ este tratat tangențial, făcându-se trimitere la alte acte normative de referință (*Codul Educației al R. Moldova, Curricula disciplinare în vigoare pentru învățământul primar, gimnazial și liceal* etc.). referitor la procesul ERȘ, în *metodologie* se specifică: *„Aprecierea succesului învățării poate fi determinată de profesor pe parcurs, urmărind progresul elevului prin comunicare curentă, prin test online la final de recuperare, prin test tradițional sau în orice alt mod comod pentru profesor și elev”*. În special, observăm că se evidențiază resursele informaționale digitale ce pot servi drept spijin în activitatea didactică la distanță a cadrelor didactice. Astfel, în *anexa 1*, sunt enumerate o gamă de resurse informaționale digitale, ce pot fi utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare (lecții pentru pregătirea către examenul de bacalaureat; Școala online de Matematică din Moldova, <https://www.matematica.md/>; teste interactive, EduScoala (România) <https://eduscoala.ro/teste-interactive> etc.).

Merită să evidențiem și faptul că *metodologia* oferă, în anexa 2, un scenariu orientativ pentru o lecție bazată pe comunicarea la distanță – lecția de formare a capacităților *de evaluare a cunoștințelor*. Semnalăm, însă, că, în situația în care *finalitățile educaționale sunt definite în termeni de competențe*, obiectul evaluării școlare este formalat în concordanță cu ele. **Competența** se transformă, astfel, în finalitate a procesului educațional și în *obiect al evaluării școlare*.

În legătură cu asigurarea transparenței sistemului evaluativ online, este dificilă asigurarea echității desfășurării procesului (lipsa mijloacelor digitale, lipsa accesului la internet etc.), dar și asigurarea obiectivității (verificarea elevilor în privința plagiatului, selectarea adecvată a instrumentelor de evaluare online etc.). De aceea este imperativă educarea, formarea elevilor nu doar din prisma formării competențelor digitale – utilizarea platformelor online (Classroom, Zoom, Moodle, Socrative, Quizziz etc.) –, dar și a *formării culturii evaluative*, axată pe cultivarea la elevi a valorilor general-umane (onestitate, respect, încredere etc.) aferente evaluării și autoevaluării digitale.

Desigur, evaluarea online este sau trebuie să fie dezideratul sistemului educațional modern, nu doar în pandemie, dar și în post-pandemie, ceea ce implică elaborarea unor cerințe unice față de procesul de evaluare și autoevaluare pentru educația online. Mai mult ca atât, ar fi oportună elaborarea unei *metodologii privind procesul de evaluare online a rezultatelor școlare* sau introducerea unor compartimente (capitole), cu prescripții concrete privind modul de organizare a evaluării la distanță (scop, obiective, principii, tipuri de platforme online etc.) în actualele documente normative. Pentru unificarea cerințelor generale și o abordare holistică a procesului ERȘ, considerăm oportun revizuirea „*Concepției evaluării rezultatelor școlare*”, prin introducerea *evaluării digitale a rezultatelor școlare*.

Totodată, modernizarea sistemului ERȘ reclamă implicarea unei echipe de specialiști programatori, care ar contribui la formarea competențelor digitale ale cadrelor didactice și ale managerilor școlari cu referire la transformarea conținuturilor curriculare în programe (instrumente) de evaluare digitală. Se recomandă, de asemenea, actualizarea fișelor postului angajaților cu atribuții la organizarea și desfășurarea procesului de evaluare a rezultatelor școlare de la distanță, în care să se indice atribuțiile specifice și indicatorii de performanță. Nu în ultimul rând, se impune crearea unui sistem de monitorizare și recompensare viabil, simplu de utilizat, flexibil, ce ar identifica progresul înregistrat la nivelul clasei și al școlii.

În sinteză, pentru a continua reforma ERȘ în învățământul general din Republica Moldova trebuie întreprinse următoarele:

1. Revizuirea *Concepției ERȘ* din perspectivă integratoare, holistică, în acord cu cadrul normativ național actual.
2. Revizuirea *standardelor educaționale*, în sensul furnizării unor informații mai ample legate de ceea ce ar trebui să știe și să poată face elevii și de cum pot proba competența școlară.
3. Reconceptualizarea *Referențialului de evaluare a competențelor școlare* prin cadrarea pe curriculumul național actual.

4. Crearea și valorificarea unui mecanism de interpretare (metodologii) a rezultatelor școlare obținute în cadrul evaluărilor naționale vizavi de *standardele educaționale*, ce ar permite asigurarea continuității la nivelul treptelor de învățământ.
5. Revizuirea *cadrelor normative* educațional cu referire la evaluarea digitală a rezultatelor școlare.

Concluzie. Republica Moldova își poate reechilibra sistemul de ERȘ în învățământul general prin consolidarea și reconceptualizarea unor documente educaționale (*Concepția ERȘ, Standarde educaționale* etc.), care ar sprijini alinierea evaluării interne și a celei externe la imperativele timpului și la exigențele internaționale. Este important să se investească în dezvoltarea cadrului legislativ-normativ ce reflectă ERȘ, având în vedere miza importantă a creșterii calității sistemului educațional autohton, pentru a crea o bază de selecție echitabilă și a încuraja o învățare amplă atât pe traseul curriculumului școlar, cât și pe parcursul întregii vieți (educația permanentă). Practica evaluativă nu se poate schimba spre bine în lipsa unui cadru legislativ-normativ solid, iar cadrelor didactice trebuie să li se ofere sprijinul necesar pentru a-și dezvolta competența evaluativă în consens cu reglementările normative contemporane.

Bibliografie

1. Cadrul de Referință al Curriculumului Național. Aprobabil prin Ordinul MECC al Republicii Moldova, nr. 432 din 29 mai 2017.
2. Codul Educației al Republicii Moldova: nr. 152 din 17.07.2014. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 319-324.
3. Pâslaru Vl., Achiri I. (coord.) *Concepția Evaluării rezultatelor școlare*. Chișinău: IȘE, 2006.
4. Curriculum școlar pentru clasele I-IV. Chișinău, 2010.
5. Curriculum național. Învățământul primar. Chișinău: Lyceum, 2018. 212 p. ISBN 978-9975-3258-0-6.
6. Crudu V., Gaiciuc V. (coord.) *Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa 1. Ghid metodologic*. Chișinău: Învățătorul Modern, 2017. 60 p. ISBN 978-9975-48-120-5.
7. Crudu V., Gaiciuc V. (coord.) *Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa 2. Ghid metodologic*. Chișinău: Învățătorul Modern, 2017. 64 p. ISBN 978-9975-48-119-9.
8. Crudu V., Gaiciuc V. (coord.) *Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa 3. Ghid metodologic*. Chișinău: Învățătorul Modern, 2017. 64 p. ISBN 978-9975-59-160-7.

9. Marin M., Ursu L., Stratan V., Crudu V., Gaiciuc V. (coord.) Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa 4. Ghid metodologic. Chișinău: Învățătorul Modern, 2018. 96 p. ISBN 978-9975-59-170-6.
10. Ghid de implementare a metodologiei privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasele I-IV. Chișinău, 2019. 29 p.
11. Cutasevici A. ș.a. (coord.) Metodologia de evaluare criterială prin descriptori la disciplinele educație muzicală, educație plastică, educație tehnologică și educație fizică. Clasa a V-a. Chișinău, 2018. 87 p.
12. Metodologia de organizare și desfășurare a testării naționale din învățământul primar. Disponibil: http://aee.edu.md/sites/default/files/ord._nr._1572_din_23.10.2018_metodologia_cl._4.pdf
13. Metodologia privind continuarea la distanță a procesului educațional în condiții de carantină, pentru instituțiile de învățământ primar, gimnazial și liceal. Aprobata prin Ordinul MECC nr. 351 din 19.03.2020
14. Metodologia privind evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasele I-IV. Chișinău, 2019. 69 p.
15. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa 1. Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, 2017. 39 p. ISBN 978-9975-59-159-1.
16. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa 2. Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, 2017. 53 p. ISBN 978-9975-48-121-2.
17. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa 3. Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, 2017. 71 p. ISBN 978-9975-48-117-5.
18. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa 4. Institutul de Științe ale Educației, Chișinău, 2018. 74 p.
19. Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal pentru anul de studii 2019-2020. Chișinău, 56 p.
20. Bucun N., Pogolșa L. (coord.) Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor. Ch.: S.n. (F.E.-P „Tipografia centrală”), 2014. 596 p.
21. Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor învățării, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar (nr. 70/2020).
22. Marin M., Gaiciuc V., Stratan V.; Crudu V., Gaiciuc V. (coord.) Repere metodologice privind asigurarea continuității la nivelul clasei a 4-a și a 5-a din perspectiva implementării ECD. Ch.: Învățătorul Modern, 2018. 36 p.
23. Pogolșa L., Bucun N. (coord.) Standarde educaționale. Chișinău: Lexon-Prim, (Tipogr. „Reclama”), 2012. 320 p. ISBN 978-9975-4436.
24. Pogolșa L., Bucun N. (coord.) Standarde de competență – instrument de realizare a politicilor educaționale. Chișinău: 2010. 272 p.
25. Voiculescu E. Factorii subiectivi ai evaluării școlare. B.: Aramis, 2007. 193 p.